

Svensk utrikespolitik, Israel och Palestina

En studie av utrikespolitiken i svenska riksdagen åren 1948–
2018 gällande Israel-Palestinakonflikten

Abstract

The purpose of this study was to understand how Swedish politicians have spoken about the Israeli-Palestinian conflict in the Swedish parliament between the years 1948-2018. The theories used was othering, stereotyping and identity and the material was protocols from debates in the Swedish parliament. Othering showed that in the beginning of the time period being researched, Swedish politicians showed affinity with Israel and regarded Israel to be an important ally, both ideologically and strategically. Othering also showed that the politicians distanced themselves from the Arab countries in the beginning but later on some of the politicians started to feel more affinity with Palestine instead. Stereotyping was more frequent in the beginning of the time period researched but then almost stopped occurring. The stereotyping was mostly directed towards whole populations or a specific culture, most of it towards Arab cultures.

Nyckelord: Israel, Palestina, Mellanöstern, othering, stereotypisering, stereotyper, identitet, Israel-Palestinakonflikten, svenska riksdagen, svensk utrikespolitik.

Antal ord: 9130

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte	1
1.1.1	Frågeställning	1
2	Bakgrund	2
2.1	Före 1948.....	2
2.2	Väpnade konflikter 1949–2018.....	2
2.3	Försök till fred.....	3
2.4	Identitetspolitik.....	3
2.5	Svensk utrikespolitik	4
2.6	Tidigare forskning	4
3	Teori	7
4	Material och metod	9
4.1	Material	9
4.2	Metod	10
5	Analys	12
5.1	1948.....	12
5.2	1958.....	13
5.3	1968.....	15
5.4	1978.....	17
5.5	1988.....	18
5.6	1998.....	19
5.7	2008.....	20
5.8	2018.....	21
6	Diskussion	23
7	Sammanfattning	25
8	Referenser	26
8.1	Riksdagsprotokoll.....	26

1 Inledning

Konflikten mellan Israel och Palestina har pågått i många år. I lika många år har Sveriges politiker gjort uttalanden gällande konflikten och dess parter i riksdagen. De uttalandena har hjälpt till att forma Sveriges utrikespolitik och de handlingar och uttalanden Sverige har gjort som land om konflikten. Uttalandena har påverkat både synen som andra stater har på Sverige och den svenska synen på konflikten som potentiellt har spridits till den svenska befolkningen.

Sverige har en historia som ett neutralt land med diplomatiska framgångar och har tagit en plats i den internationella politiken med sina handlingar och uttalanden. När Sverige år 2014 erkände Palestina som stat blev det väldigt uppmärksammat.

Men hur har uttalandena sett ut i Sveriges riksdag sedan 1948 när Israel bildades? Kan man se en skillnad över tid på hur uttalandena har gjorts? Hur har man sett på de olika parterna och var har de svenska politikernas sympatier legat? Har detta förändrats? Hur ser uttalandena ut om de undersöks med teorierna othering och stereotypisering? Detta ämnar den här uppsatsen att svara på genom att undersöka riksdagsprotokoll från år 1948 fram till och med år 2018.

1.1 Syfte

Syftet med den här undersökningen är att undersöka hur den svenska riksdagen har uttryckt sig gällande Israel-Palestinakonflikten från år 1948 och framåt. Detta kommer undersökas utifrån teorierna othering, stereotypisering och identitet. Syftet är att undersöka detta för att se hur den svenska utrikespolitiken har utvecklats under åren i samband med att konflikten har utvecklats och världsläget har förändrats. Sverige har under den period som undersöks försökt etablera sig som en moralisk superstat men hur har detta sett ut i diskussionerna i svenska riksdagen? Har den utrikespolitiska hållningen som Sverige haft speglats av de uttalandena som har gjorts i riksdagen?

1.1.1 Frågeställning

- Hur kan vi förstå den svenska riksdagens syn på Israel-Palestinakonflikten från mellan åren 1948–2018 utifrån teorier om othering, stereotyper och identitet?

2 Bakgrund

Här presenteras information gällande Israel-Palestinakonflikten, svensk utrikespolitik och identitetspolitik. Sedan presenteras relevant tidigare forskning på området. Konflikten mellan Israel, Palestina och närliggande länder är lång och infekterad och svår att sammanfatta på så här litet utrymme. Nedan görs ett försök att sammanfatta konflikten och de delar av den som är mest relevant för den här undersökningen.

2.1 Före 1948

Det område som idag är Israel har en lång historia av konflikter och dispyter. Innan 1948 var området en brittisk koloni och det förekom återkommande våld och protester mellan den judiska och den arabiska befolkningen i staten (Caplan 2020).

Efter andra världskriget beslutade FN att judarna som hade överlevt kriget skulle få en egen stat och i november 1947 beslutade FN att Palestina skulle bli två stater, något sionisterna välkomnade men palestinierna inte ville skulle ske. Palestinierna svor att de skulle försvara sitt land mot vad de ansåg var icke korrekt övertagande av deras hemland. Det våld som utbröt över detta orsakade att mellan 650 000 och 750 000 palestinska flyktingar flydde området (Caplan 2020). När våldet upphörde kontrollerade Israel större delen av området medan Jordanien ockuperade Västbanken och Egypten kontrollerade Gaza.

2.2 Väpnade konflikter 1949–2018

Det finns en oenighet bland de två folkgrupperna om konfliktorsak och konfliktlösning vilket hör samman med vilken del av kriget man har som referenspunkt på hur territoriet ska se ut. Många israeler har kriget 1967 som referenspunkt och vill inte ockupera Västbanken medan andra vill ta över Västbanken. Palestinierna utgår i stället från kriget 1948–49, när de blev av med sitt territorium och blev flyktingar (Aggestam, Persson och Strömbom 2014:20).

Efter år 1949 har Israel och staterna runt omkring landet varit inblandade i många konflikter. Exempel på det är striderna om Suez-kanalen åren 1956 och 1967. År 1956 attackerade Israel, Frankrike och Storbritannien Egypten för att ta kontroll över kanalen. I sexdagarskriget som utspelade sig 1967 stred Jordanien, Syrien och Egypten mot Israel om Suez-kanalen. År 1973 angrep Egypten och Syrien Israel i det som bland annat kallas Jom kippurkriget, Ramadankriget och Oktoberkriget. Kriget 1973 resulterade i nya FN-resolutioner och orsakade stora förluster med många skadade och döda för alla parter (Caplan 2020).

1982 invaderade Israel Libanon och lämnade området helt först år 1985. Invasionen genomfördes eftersom delar av Libanon ansågs ledas av PLO (Palestinska befrielseorganisationen) och inte den libanesiska regeringen (Caplan 2020).

I december 1987 inleddes den första intifadan. Det var palestinier som gjorde uppror mot den israeliska ockupationen av Västbanken och Gaza. Israel gjorde motstånd och i slutet av 1991 hade fler än 800 palestinier dödats (Caplan 2020). År 1988 utfärdade palestinska ledare en självständighetsförklaring vilket antydde samexistens med Israel. Den andra intifadan inleddes i september 2000. Den präglades av självmordsbombare från palestinska sidan och av att Israel byggde en kontroversiell mur, en säkerhetsbarriär.

Efter detta har flera krig utbrutit gällande Gaza i olika omgångar och våldet mellan Israel och Palestina har gått i vågor av lugnare perioder som följts av våldsammare perioder. Det som är viktigt att komma ihåg gällande den här konflikten är att det finns många parter. Israel är en part och Jordanien, Syrien, Egypten och Libanon är andra. Från Palestinas håll finns det flera olika grupper som har lett landet och som vill leda landet, bland annat PLO och Hamas, en grupp som är klassad som en terroristorganisation av flera olika länder.

2.3 Försök till fred

Det har förekommit, och förekommer, försök till att få fred i området och mellan de olika parterna. Den mest kända är Camp David-ackorden som skrevs mellan Egypten och Israel 1978. Syftet var att få ett slut på den Israeli-arabiska konflikten. Ett annat försök är Oslo-ackorden som skrevs mellan Israel och Palestina år 1995. Oslo-ackorden höll tills den andra intifadan inleddes. Det har också förhandlats fram ett antal vapenstillestånd över åren för att få ett temporärt slut på våldet som skett.

2.4 Identitetspolitik

Aggestam, Persson och Strömbom (2014) menar att delar av konflikten kan förklaras med identitetspolitik. Konflikten handlar inte bara om vilka som ska få bo på vilken landmassa utan landmassan är starkt knutet till identitet, historia och religion. Konflikten har därför också handlat om att skapa legitimitet för den egna nationaliteten (Aggestam, Persson och Strömbom 2014:53). Många av de judiska medborgarna i Israel anser att Israel är den huvudsakliga hemvisten för den judiska befolkningen (Aggestam et al 2014:53).

Samtidigt finns det också en palestinsk nationalism som bygger på förlorandet av sitt hem genom grundandet av Israel och de ockupationer som Israel genomför på Västbanken

och Gazaremsan. Den nationella kampen för sitt land är tätt sammankopplat med den nationella identitetspolitiken (Aggestam et al 2014:75). Den palestinska nationalismen har inte alltid varit enad utan har präglats av olika politiska inriktningar och rörelser. Det har funnits nationell uppslutning men också splittring och oenighet (Aggestam et al 2014:75).

2.5 Svensk utrikespolitik

Sverige har inte varit i krig på 200 år vilket gör Sverige till ett unikt land i Europa (Bjereld 2017). Sverige har under denna tidsperiod fört en neutralitetspolitik gällande i fråga om utrikespolitiken. Det innebär att Sverige har haft större handlingsfrihet ifall om att Sverige skulle hamna i väpnad konflikt med en annan stat än om Sverige skulle ingått i en militärallians. Denna handlingsfrihet har till viss del hindrats efter att Sverige gick med i EU och därmed skrev på en solidaritetsförklaring som innebär att Sverige måste agera om en katastrof eller angrepp skulle ske i ett annat medlemsland eller ett nordiskt land (Bjereld 2017). När Sverige gick med i FN efter andra världskriget ansågs detta också kontroversiellt eftersom det skulle inskränka på Sveriges neutralitet.

Bjereld (2017) menar att efter andra världskriget präglades Sveriges utrikespolitik av den så kallade Undénlinjen, uppkallad efter Östen Undén som var utrikesminister 1946–1961. Det innebar att Sverige höll en låg profil och försökte hålla goda relationer till de olika stormakterna. På 1960-talet ändrades den utrikespolitiska linjen till den som kallas Palmelinjen. Detta innebar att Sverige började kritisera andra stater i större omfattning och att frågor gällande den tredje världen fick mer uppmärksamhet (Bjereld 2017).

2.6 Tidigare forskning

Enligt Ulf Bjereld (1992) har Sveriges utrikespolitik och den roll Sverige har haft i internationella sammanhang skiftat under åren, exempelvis var det stor skillnad i den politik som Östen Undén och Olof Palme förde på 1960- och 70-talen (Bjereld 1992). Enligt Bjereld började Sverige ta ställning och introducerade ett starkt moraliskt engagemang i slutet på 1960-talet och början på 1970-talet. Bjereld menar samtidigt att det har rått enighet kring den bas som svensk utrikespolitik står på och att de allra flesta politiker har kunnat samlas runt normen ”alliansfrihet i fred, syftande till neutralitet i krig” (Bjereld 1992). Israel har kritiserats upprepade gånger från svenskt håll, exempelvis gällande agerandet under Suez-krisen 1956 (Bjereld 1992) och övergrepp på civilbefolkningen på de ockuperade områdena (Bjereld 1992).

Palestinierna/PLO har bara kritiserats en gång enligt Bjerelds undersökningar och det var för att man inte erkänt Israels rätt att existera (Bjereld 1992). Bjereld har endast undersökt Sveriges utrikespolitik fram till och med år 1990 i den här specifika undersökningen.

Anders Persson (2020) har undersökt dokument från Europeiska unionen och menar att EU har blivit mer kritisk till palestinierna och mindre kritisk till Israel de tio första åren på 2000-talet. Denna trend har sedan fortsatt in på 2010-talet.

Anders Persson (2013) menar också att det finns både samlade och delade tankar och idéer inom EU gällande hur konflikten ska lösas och att olika länder har olika syn på saken. Detta har uppdagats när det har blivit kris i konflikten och EU ska försöka hjälpa till. Persson (2013) menar att det därför inte är överraskande att EU inte har lyckats hjälpa till att lösa Israel-Palestinakonflikten.

År 2014 erkände den svenska regeringen Palestina som stat. Om det eventet, vad det betyder och om Sveriges hållning till andra länder finns det mycket skrivet om. Nedan presenteras en del av forskningen som handlar om Sveriges roll i det hela och vad detta beslut medför.

Badrin (2020) menar att Sverige och Palestina länge har haft en relation, ända sedan 1947 när konflikten och debatten om Israel och Palestina startade. Den har sedan fortsatt där Sverige har stöttat Palestina på olika sätt. Badrin (2020:6) menar också att den regering (Socialdemokraterna och Miljöpartiet) som tillträdde efter riksdagsvalet 2014 hade som mål att med sin utrikespolitik vara mer aktiva för att kunna hjälpa till att lösa konflikter. Man ville ta ett större ansvar för fred och säkerhet utomlands (Badrin 2020:6). Vissa menar att detta var för att uttrycka en självständig utrikespolitik, en som inte var ett eko av USA:s och EU:s politik. Den här politiken verkade i språket vara mer sympatisk mot utvecklingsländer och kritisk mot representationen i FN:s säkerhetsråd, som man inte ansåg var tillräcklig.

Att Sverige erkände Palestina som stat bemöttes positivt från palestinskt håll. Israel tyckte inte om det och det ledde till diplomatiska spänningar mellan Sverige och Israel. Sveriges utrikesminister Margot Wallström ansåg att det israeliska beteendet var ett sätt för israel att avskräcka andra europeiska länder från att också erkänna Palestina (Badrin 2020:11). Badrin menar att Sverige inte bara har erkänt Palestina som stat utan också stöttat Palestina på andra sätt, bland annat ges mycket bistånd till Palestina och man stöttat palestinska frågor i FN, EU och andra internationella instanser.

Badrin menar att en anledning till att Sverige erkände Palestina som stat var för att det skulle hjälpa till att hålla en två-statslösning mellan Israel och Palestina vid liv och göra relationen mellan Israel och Palestina mer jämlik i förhandlingar. Man hoppades också kunna få fler EU-

länder att erkänna Palestina vilket skulle ha gett Palestina mer tyngd i förhandlingar mellan staterna.

Sverige har under lång tid ansett sig vara en moralisk superstat. Detta grundade sig i den aktivistiska utrikespolitiken man förde där man fokuserade på sociala rörelser i utvecklingsländer (Dahl 2006:2). Sverige såg sig själv som en naturlig förebild i det internationella samfundet och ville guida andra aktörer (Dahl 2006:2). Den här synen och titel har blivit omdiskuterad och kritiserad eftersom det fanns väldigt lite grund till den. De aktörer man har valt att stötta har varit tveksamma i många fall och det är svårt att anses vara moralisk när man talar om för andra vad de ska göra, särskilt när det är ett västerländskt rikt land som talar om andra länder och aktörer som inte har det lika bra ställt (Dahl 2006:15).

3 Teori

I denna uppsats används tre teorier för att undersöka materialet och ligga till grund för analysen. De tre teorierna är othering, stereotypisering och identitet. De faller alla inom det post-koloniala spektrumet av teorier och förekommer inom post-kolonialism och sociala identitetsteorier. I den här undersökningen är det dock bara de tre teorierna att användas eftersom det är de specifika teorierna som är intressanta. Post-kolonialism finns automatiskt med i de tre teorierna men är inte huvudfokus för undersökningen. De tre teorierna har valts eftersom den situation som undersöks – Sveriges utrikespolitik och uttalanden kring andra folkslag, annan del av världen och en långvarig konflikt – innehåller olika maktpositioner, väldigt olika samhällen, religioner och samhällsbyggen.

Othering är en teori som har sitt ursprung hos bland annat Georg Wilhelm Friedrich Hegel och Simone de Beauvoir, även om den har utvecklats mycket sedan dess. Det är en teori som används inom många olika fält för att undersöka bemötande och hur grupper ser på varandra (eller en grupp ser på en annan eller flera andra grupper). Lajos Brons (2015) menar att othering är en process där identiteter framställs i icke jämställda relationer och Sune Qvotrup Jensen (2011) menar att othering behandlar konsekvenserna av sexism, klass och rasism och hur identitet skapas i förhållande till detta. Jensen (2011) menar att det är de med makten i ett samhälle som får beskriva och bestämma hur andra grupper uppfattas, alltså gör andra gruppen till det som brukar kallas ”den andre”.

Edward Said (1978) är en av de stora forskarna inom othering och han för resonemang om hur Mellanöstern har blivit den ultimata ”den andre” för Europa. Detta grundar sig i att när Europa skapade sin egen självbild beskrevs Mellanöstern och kulturen som rädde där som underlig och väldigt olika den kultur som fanns i Europa. Said (1978) menar att detta har fortsatt in i modern tid och att man fortfarande kan se detta idag. Said (1978) menar att detta tar sig i uttryck i hur man talar om och distanserar sig från Mellanöstern i Europa och att man talar om Mellanöstern, kulturer där och folk från området som det är helt olikt Europa och mystiskt, vilket gör Mellanöstern och dess invånare till den andre.

För att undersöka othering kollar man på uttalanden om befolkningar och om konflikten. Man kollar också på om en själv och/eller den grupp i samhället som man tillhör tillskrivs samhörighet eller avstånd till andra grupper eller situationer.

Stereotypisering handlar om att personer reduceras till några enkla och grundläggande egenskaper (Hall 1997). Stuart Hall (1997) menar att stereotypisering är en del av upprätthållandet av social ordning och att när man stereotypiserar skapar man en symbolisk

barriär mellan det som är normalt och inte, vad eller vem som hör hemma eller inte. De eller det som inte hör hemma eller till gruppen är då the other, den andre (Hall 1997). Stereotypisering förekommer, precis som othering, ofta i sammanhang där det finns maktskillnad och maktobalans där makten ofta är riktad mot den exkluderade gruppen, de andra (Hall 1997). Hall (1997) menar också att en del av stereotypisering är att applicera de normer som finns i den egna kulturen på andra kulturer, vilket gör att andra kulturer kan anses vara underliga och de görs på det sättet till den andre. Beroende på hur bra ens egna kulturs normer speglar andra kulturers anses andra kulturer vara mer eller mindre underliga, vilket skapar en form av hierarki av hur underliga dem är och hur mycket stereotypisering som utförs (Hall 1997).

Stereotypisering operationaliseras genom att man undersöker vilka egenskaper som en grupp eller individ tilldelas, hur man beskriver detta och om ”de andra” anses vara olika en själv och på vilket sätt det tar sig uttryck.

Identitet är något som ligger till grund för många konflikter och hur en person eller grupp identifierar sig kan ligga till grund för hur man ser på konflikten (Demmers 2017). Just identitet är också något som används för att skapa avstånd eller samhörighet med olika grupper och kan användas för att göra en grupp till den andre. I den här undersökningen undersöks hur svenska politiker har identifierat sig själva i relation till konflikten och världsläget vid olika tidpunkter, om de sympatiserar med någon specifik aktör eller gör uttalanden om hur de identifierar sig eller distanserar sig från vissa aktörer i konflikten.

4 Material och metod

Nedan presenteras det material som använts för att genomföra undersökningen och de avgränsningar som gjorts gällande materialet. Sedan presenteras metoden som har använts för att analysera materialet.

4.1 Material

Materialet som undersökningen grundar sig på är svenska riksdagsprotokoll från åren 1948, 1958, 1968, 1978, 1988, 1998, 2008 och 2018. Valet att använda riksdagsprotokoll gjordes eftersom det fanns en önskan om att kunna följa hur svenska politiker har uttryckt sig i frågan över lång tid och det fanns inte, vad jag har kunnat hitta, andra typer av material som ger en så tydlig bild av vad politikerna faktiskt har sagt och där man har kunnat se i exakt vilket sammanhang och i respons till vad som i just riksdagsprotokollen. Det spelade också in att detta var en typ av material som fanns lätt tillgängligt och det inte är en typ av material som, vad jag har kunnat hitta, ofta används i forskning vilket gjorde att jag minimerade risken att upprepa forskning som redan har gjorts.

Material är taget från riksdagens webbplats, riksdagen.se. På den webbplatsen finns det en sektion som heter ”Dokument och lagar” som man kan söka i och filtrera på olika sätt. För att få fram materialet filtrerade jag bort dokumenttyper som inte var riksdagsprotokoll och ställde in vilket år jag ville få fram resultat för. Sedan sökte jag, i tur och ordning, på orden ”Israel”, ”Palestina”, ”Mellanöstern” och ”Västasien”. Västasien användes som sökterm eftersom det är en term som ibland används för att beskriva det som ofta kallas Mellanöstern och genom att använda termen gör man ett politiskt ställningstagande och visar vilken del av världen man anser att det geografiska området tillhör. ”Västasien” var inte ett begrepp som användes under de år som undersökts i den här undersökningen men den har använts vid några tillfällen i den här typen av protokoll, något jag upptäckte när jag av ren nyfikenhet sökte på termen utan att filtrera på årtal. Dock är de resultaten inte med i undersökningen eftersom de inte föll inom de parametrar som undersökningen genomfördes inom.

De dokument som valdes ut var de dokument som i sökfunktionen hamnade högst upp i resultatlistan. Inställningen för sökningen var att dokumenten skulle sorteras på relevans, vilket i praktiken betydde att de dokument där sökorden användes flest gånger var de som sorterades och placerades överst.

Valet att undersöka protokoll med tioårsintervall grundades i att jag ville ha material som sträckte sig över en lång period och samtidigt kunna följa den utveckling som skett. Hade endast exempelvis endast två tidpunkter jämförts hade inte utvecklingen kunnat följas på det viset. Ursprungligen var planen att göra nedslag var femte år (1948, 1953, 1958, 1963 etc.) men det visade sig snabbt bli alldeles för mycket material för uppsatsens storlek, vilket gjorde att tioårsintervaller valdes istället.

I materialet förekommer uttalanden från politiker från flera olika svenska partier. I undersökningen har ingen tyngd lagts vid vilken partitillhörighet de olika politikerna har men det presenteras för att ge mer kontext till vilka politikerna, endast ett namn säger inte mycket om politikern. Partitillhörighet är inte en aspekt som har undersökts eftersom det inte fanns utrymme till det eller tid för att göra det ytterligare arbete som hade behövts för att göra den undersökningen ordentligt utöver den som redan har gjort, även om det hade varit intressant. Att undersöka hur olika partier har uttalat sig i den här frågan var inte heller syftet med uppsatsen vilket gjorde att valet att låta partitillhörigheten få större utrymme cementerades.

4.2 Metod

För att göra analysen utifrån de teorier som har valts har jag skapat en egen metod som har inspiration från olika textanalyser. Den går ut på att materialet har undersökts utifrån de teorier som tidigare har presenterats – othering, stereotypisering och identitet – och de indikatorer som valts ut och sedan har riksdagsprotokollen läst och analyserats utifrån dem.

De olika indikatorerna som jag har utgått från för att undersöka riksdagsprotokollen är hur olika politiker har uttalat sig om de olika befolkningar och länder som är och har varit involverade i konflikten. Uttalanden har undersökts för att se om de uttrycker en samhörighet eller distansering med någon part i konflikten eller om de uttrycker sympati eller avståndstagande till en aktör. Även aspekter som om uttalanden ger uttryck för avsky, glädje, förvirring och andra starka känslor gällande situationen och utvecklingen av konflikten har undersökts. Dessa indikatorer går i linje med teorin othering.

För att undersöka stereotypisering har indikatorerna varit att protokollen har undersökts för att se om de svenska politikerna tillskriver de aktörer, personerna bakom aktörerna, befolkningar och övriga som är en del av konflikten några egenskaper och hur de egenskaperna ser ut. Även om det finns stereotyper uppmålade har undersökts och om deltagarna i konflikten anses vara olik en själv och hur det tar sig i uttryck.

Gällande identitet har uttalanden kring hur svenska politiker har uttryckt att de identifierar sig i relation till konflikten och världsläget vid de olika årtalen som undersöks, om de sympatiserar med någon specifik aktör eller identifierar sig med en eller flera aktörer.

5 Analys

I denna del kommer analysen att presenteras. Den presenteras i kronologisk ordning där analysen för år 1948 presenteras först. Analysen av de olika teorierna presenteras under varje årtal för att göra det tydligt vilket år den är som undersöks.

5.1 1948

De protokoll som finns från år 1948 berör debatter som inträffade innan Israel blev en egen stat. Därför behandlar debatterna inte om själva konflikten som sedan uppstod utan hur Israel skulle kunna bli ett eget land och hur uppdelningen av området skulle gå till och hur den skulle se ut. I protokollet kan man läsa att Sverige lade fram ett förslag i FN där man ville att det i området skulle vara två oberoende stater men att de skulle vara i en ekonomisk union med varandra. Sverige hade en Palestina-kommission och det var de som föreslog och rekommenderade idén om två stater men en ekonomisk union. Denna idé lades sedan fram i FN men blev ej antagen (Andra kammaren 1948 Nr 5 sida 16).

I protokollet framkommer det att Sverige inte är helt nöjd med det förslag som FN röstar igenom gällande hur det område som sedan blev Israel ska delas upp. Sveriges egna förslag gick inte igenom och i protokollet kan utläsas att Sverige inte är helt nöjd med det förslag som antogs, främst på grund av att det inte fanns ett effektivt och praktiskt system för genomförandet av planen. Man kan utläsa att Sverige röstade igenom planen eftersom det här var det bästa av de alternativ som fanns. Uttalandet nedan har inte gjorts av en specifik talare utan är ett meddelande av utrikes- och handelsministrarna.

Sveriges delegat hade redan i generaldebatten såsom förutsättning för delningsplanens godkännande angivit, att ett effektivt och praktiskt system för planens genomförande blev utarbetat och antaget. När planen sedermera förelades generalförsamlingen, tillkännagavs å svensk sida, att man befarade, att nämnda förutsättning icke uppfyllts. Under framhållande att en negativ utgång av frågans behandling dock skulle medföra ännu allvarigare olägenheter än ett accepterande av det föreliggande förslaget med dess påtagliga brister, röstade den svenska delegationen för detsamma. (Andra kammaren 1948 Nr 5 sida 16).

Här kan man se en viss distansering till konflikten, att eftersom inte Sveriges resultat röstades igenom i FN så har man valt att ta en mer passiv roll i frågan. Det är dock inte några känslor inblandade mot olika folkgrupper eller parter i konflikten, främst eftersom konflikten inte hade

brutit ut ännu. Från svensk sida går det mestadels att utläsa en farhåga om vad röstningen i FN kan innebära.

När det gäller stereotypisering och identitet gällande konflikten går det inte utläsa mycket i protokollet eftersom konflikten inte har startat på det sätt som det senare kommer att göra och det vid tidpunkten då protokollet skapades inte fanns sidor i konflikten på det sätt som det senare finns i konflikten. Det som kan utläsas är ett vi och dem-tänk gällande FN, som Sverige är del av, och länderna i Mellanöstern som inte verkar ha så mycket att säga till om i frågan om hur området ska delas upp. Uppdelningen sker istället av personer och aktörer som inte direkt kommer påverkas av var gränser dras.

5.2 1958

I riksdagsprotokollen från år 1958 uttrycker politikerna en stark oro för Israel och den arabiska nationalismen som hotar Israel. Det uttrycks oro för Israels geografiska område och att landet är utsatt och farofyllt i sitt läge mellan arabstaterna men man kan inte tillåta att Israel förintas. Andra politiker talar om att många har fått fly området och vare sig man sympatiserar eller fördömer detta kommer man inte undan det. Viktigt att notera här är att politikerna beskriver parterna i konflikten som Israel och arabstater, inte Palestina. Man talar dock lite om palestinaflyktingar och att man har gett ekonomiskt stöd till både Israel och Palestina (Andra kammaren 1958 Nr B6).

Genomgående genom protokollen från 1958 kan man se att politikerna uttrycker en samhörighet och gemenskap med Israel, exempelvis är man väldigt orolig för Israels framtid och hur den ser ut i relation till arabstaterna som ligger runt omkring. Waldemar Svensson (Folkpartiet) uttrycker att Israel är strategiskt viktigt eftersom det är det enda landet med en icke-mohammedansk befolkning i området. Bertil von Friesen (Folkpartiet) sade:

Jag finner anledning att framföra en reflexion om en sak som glädjande nog har berörts flera gånger i denna debatt. Det är anledning att befara, att en mera långsiktig uppgörelse om de politiska förhållandena i Främre Orienten kommer att hårt drabba ett land som vi inte minst av känslökäl är starkt bundna till, nämligen det lilla Israel, som ju såsom har påpekats tidigare kan komma i kläm mellan olika intressen, dels stormakterna och dels den arabiska nationalismen. Det är angeläget att vi på vårt håll intar en sådan ståndpunkt, att vi begagnar det inflytande, som vi till äventyrs kan ha, för att tillförsäkra Israel en tryggad plats i nationernas samliv och se till att detta lilla tappra land, som har haft att kämpa med så oerhörda svårigheter, får en möjlighet att fortleva. (Andra kammaren 1958 Nr B6 sida 66)

Man kan utläsa en starkare gemenskap från svenskt håll med Israel än med de arabiska staterna som finns i samma område. Det finns en vilja att skydda och stötta Israel som inte uttrycks när det gäller andra länder i samma område. I protokollet kan man utläsa att det inte bara är känslomässiga skäl bakom dessa uttalanden utan även strategiska. Det finns en rädsla för sovjetiskt inflytande i området, särskilt över arabstaterna, vilket enligt politikerna gör Israel till en viktig stat eftersom man vid denna tidpunkt var orolig för hur Sovjetunionen agerade och deras inflytande på världspolitiken. Samtidigt uttrycks det tankar om att araberna själva inte skulle vara nöjda med ett sovjetiskt tilltagande inflytande och politikerna spånar om att detta skulle kunna öppna för möjligheter till fred mellan Israel och arabstaterna. Hugo Oswald (Folkpartiet) sade:

De problem, som nu närmast skulle kunna ge anledning till en insats från den svenska regeringens sida, är, menar jag, arbetena på att söka åstadkomma en fred mellan Israel och arabfolken. De händelser, som vi i dag sysslar med, har ju visserligen inneburit mycket stora risker för världsfreden, men det skulle också kunna tänkas, att de kan innebära möjligheter till en varaktig fred i Mellersta Östern. Många tecken synes ju tyda på att åtminstone de flesta av arabfolken inte är så särskilt belånna med det tilltagande ryska inflytandet. Det borde därför kunna finnas möjligheter till en medling och ett fredsslut mellan Israel och arabstaterna. (Första kammaren 1958 Nr B6 sida 48).

Genom protokollen för år 1958 kan man, som påvisats ovan, se att Sverige står på Israels ”sida” i konflikten. Svenska politiker vill att Israel ska fortsätta finnas och uttrycker tankar om att Israel borde utgöra ett föredöme för arabstaterna och vara något som de länderna kan forma sina länder efter. Det uttrycks att araberna är underutvecklade och att de skulle lyftas ur detta om man fann en lösning på konflikten. Axel Strand (Socialdemokraterna) sade:

Om båda frågorna funne en förnuftig lösning, skulle det säkert innebära också för araberna ett mycket starkt underlag för ett framåtskridande i ekonomiskt avseende; det skulle lyfta araberna ur den kategori, som de väl fortfarande tillhör, nämligen de underutvecklades. Oljan skulle utgöra ett mycket starkt ekonomiskt inslag i det hela. Israel skulle kunna bli en mycket värdefull tillgång för araberna på grund av hög kultur och starkt utvecklad industriell utrustning. Israel skulle ha möjlighet att bistå arabländerna i dessa avseenden. Om det kunde skapas ett vänskapsförhållande mellan Israel och arabländerna måste, så vitt vi förstår, Israel bli en värdefull tillgång i ett uppbyggnadsarbete, som araberna helt säkert är i mycket stort behov av. (Första kammaren 1958 Nr B6 sida 24)

Här framkommer stereotyper om hur araber är som folk och de tillskrivs alla dåliga egenskaper och drar över en kam. På samma sätt framkommer stereotyper för israelerna, de tillskrivs vissa

egenskaper och förväntningar på grund av att svenska politiker anser att de har en fördelaktig kultur och ett mer utvecklat land.

En politiker uttryckte i frågan om bistånd, var det ska gå och hur det ska se ut att det kanske inte vore någon idé att skicka bistånd till palestina-flyktingar eftersom de inte vill ha det och att de vägrar lära sig något yrke som skulle hjälpa dem i livet. Karl Kilsmo (Folkpartiet) sade:

En annan fråga är, om man över huvud taget skall ge dessa arabflyktingar smör eller andra livsmedel. När jag var i Förenta Nationerna nu i höstas, diskuterades problemet om sändningar av mat till dessa flyktingar. En av de övriga svenska delegaterna frågade flyktingkommissarien, om han ansåg att detta skulle vara möjligt, men flyktingkommissarien slog ifrån sig med båda händerna och sade: »Nej, nej, vi vill bara ha pengar.» Det förstår man; det vill flyktingarna ha också.

För övrigt är det fråga om man över huvud taget skall uppehålla dessa flyktinggrupper, till exempel araberna, med mat och pengar. Borde man inte i stället minska den hjälpen, så att dessa väldiga flyktingkolonier kunde upphöra? Jag ifrågasätter huruvida den föreslagna åtgärden kan vara klok. Man må dock betänka, att antalet av dessa arabflyktingar utgjorde 500 000 då staten Israel bildades för tio år sedan, och på dessa tio år har antalet arabflyktingar fördubblats till 1 miljon. Man har försökt ge dem andra nöjen — jag alluderar på vad någon här i salen sade — men de har inte accepterat det. Man har velat bereda dem sådana ädla nöjen som att lära sig ett yrke, men det vill de inte. (Andra kammaren 1958 Nr 18 sida 67)

Här dras återigen alla invånare över en kam och de tillskrivs icke fördelaktiga egenskaper som är baserade på några få iakttagelser och stereotyper. Genom de uttalandena kan man ännu en gång se att svenska politiker står mer på Israels sida och i princip smutskastar de som de kallar araber.

5.3 1968

Från protokollen för år 1968 kan man utläsa att det finns det en stor rädsla för kärnvapen och hur kärnvapen och FN påverkar redan pågående konflikter. Det finns också en förhoppning om att det krigstillstånd som funnits mellan Israel och dess grannar ska övergå till fred. Det uttrycks också åsikter om israelernas kamp för sitt människovärde, den arabiska inställningen till Israel och besvikelse över att Israel bröt vapenstilleståndet med Jordanien. Det talas också om det arabiska förintelsehotet mot Israel och att Israel skulle kunna vara en bra påverkan på de länderna (Andra kammaren 1968 Nr 13; Andra kammaren 1968 Nr 2).

I materialet kan man utläsa att Sverige känner en gemenskap med Israel och vill att Israel ska fortsätta att existera och vara i fred med andra länder. Det uttrycks sympati för Israel, israelerna och deras situation. Stig Alemyr (Socialdemokraterna) sade:

Jag tänker på vad som hänt i dag vid gränsen mellan Israel och Jordanien. Jag tillhör dem som från denna talarstol vid flera tillfällen har uttalat mig engagerat till förmån för israelernas kamp för sitt människovärde och sin stat. (Andra kammaren 1968 Nr 13 sida 112)

Samtidigt kan man se att det finns ett avståndstagande för de konflikter som Israel för, särskilt den i Jordanien där Israel precis bröt ett vapenstillestånd precis när en debatt skulle ske i riksdagen. Det uttrycks också besvikelse över att detta vapenstillestånd har brutits och att Israel har agerat på detta sätt.

I protokollen framkommer, precis som vid tidigare år, att svenska politiker tycker att den arabiska inställningen till Israel är orimlig och hotande. I uttalandet ovan kan man se att den socialdemokratiske politikern Stig Alemyr sympatiserar och kämpar för både Israel och israeliterna. Han talar om Israels kamp för människovärde och stat, något som implicerar att andra inte anser att israeliterna har samma människovärde som vissa andra, att de är den andra, en enskild och avskild grupp som inte tillhör resten.

Stereotyper och karaktärsbeskrivningar framgår ytterst lite i materialet från år 1968. Vid ett tillfälle beskrivs det att det börjar bli mer förnuft och omdöme, förmodligen bra omdöme, i området. Gunnar Hedlund (Centerpartiet) sade:

Det finns emellertid tecken som tyder på att förnuft och omdöme börjar göra sig mera gällande än tidigare i relationerna mellan Israel och arabstaterna. (Andra kammaren 1968 Nr 2 sida 17)

Det här kan tolkas som att svenska politiker tidigare inte tyckt det funnits förnuft i hur länderna har behandlat varandra och i hur relationerna har sett ut och att det skulle kunna vara en anledning till att konflikter fortgår i området. Detta är ett antagande om alla parter i konflikten, i alla fall de som finns i Mellanöstern-området och inte riktat mot en specifik part men det är talande för vilka egenskaper och värderingar som svenska politiker har gällande konflikten och de olika grupperna som har en del i konflikten.

5.4 1978

I protokollen från år 1978 menar svenska politiker att varje stat i området, Mellanöstern inkluderat Israel, har rätt att leva inom säkra och erkända gränser. De menar också att Palestinaaraberna ska ha rätt att, om de vill, skapa en egen stat som lever i fred vid sidan av Israel och de måste få möjlighet att ta del och medverka i processer som påverkar deras framtid och deras förpliktelser. Politikerna menar att ingen fred i området kommer kunna nås förrän det palestinska folkets nationella rättigheter har erkänts och tillgodosetts och att ett första steg är att Israel drar sig tillbaka från de områden de har ockuperat (1978 Nr 96).

För första gången i materialet så talas det både om det arabiska hotet mot Israel och det, som en politiker uttrycker det, sionistiska hotet från Israel mot dess grannländer. Per Gahrton (Folkpartiet) sade:

Under många år förhånades den arabiska rädslan för det sionistiska hotet. Efter 1967 har det blivit annorlunda. En hel värld har förundrats över hur israeliska ideologer lyckats påvisa judisk historisk rätt till varje landområde som israeliska trupper satt sin fot på. (1978 Nr 96 sida 111).

Det finns samtidigt svenska politiker som säger emot det uttalandet och står helt på Israels sida i konflikten. De gör alltså, var för sig, den andra gruppen till den andre och förenar sig med en part i konflikten.

Tore Nilson (Moderaterna) motsäger sig helt tanken på en tvåstatslösning:

Herr Gahrton sade att Israel måste tåla att leva med PLO vis sin sida, och det tror jag också att Israel gör. Men vad menas med ”vid sin sida”? Om det betyder att Israels närmaste område, alltså på västra sidan om Jordan – där jag själv har varit och sett hur korta avstånden är till centrala punkter i Israel – kan jag inte förstå hur det skall vara möjligt, speciellt om den anda som besjalar PLO skall vara rådande. Per Gahrton tycks inte förstå den fruktan som gemene man, enskilda människor i Israel och Israels hela folk känner. Herr Gahrton tror inte att araberna har sagt att Israel skall kastas i havet. Med araberna menar jag då inte bara PLO. De många arabiska staterna förfogar ju över så stora territorier att jag tycker det borde finnas möjligheter att där öppna områden för palestinierna (1978 Nr 96 sida 114–115).

Här föreslår även Nilsson att palestinierna helt ska flytta från området och flytta till ett annat arabiskt område, något som visar på att Nilsson känner att han kan dra alla araber över en kam och att det inte spelar så stor roll vad de bor, bara det inte är i nära inpå Israel. Med det här uttalandet skapar Nilsson bilden av palestinierna som den andre och som en grupp som enkelt kan klumpas ihop med andra grupper som delar liknande egenskaper och identitet, även om de

inte stämmer helt överens och det är en identitet och beteckning som har blivit stämplad av andra, inte dem själva.

Genom protokollen för 1978 ges inte de olika befolkningarna egenskaper och det målas inte upp stereotyper på ett sätt som det har gjorts i tidigare protokoll från andra år.

5.5 1988

I protokollen för år 1988 finns det främst tre olika aspekter som diskuteras: Palestinas rätt till självbestämmande och Sveriges reaktion på det, förhandlingar mellan Israel och Palestina och Israels illegala bosättningar (1988 Nr 24).

I protokollet säger politikerna att Sverige länge har hävdad det palestinska folkets rätt till självbestämmande och att de är glada över att PLO nu har valt att utropa en egen stat. De svenska politikerna uttrycker att Sverige sedan länge har arbetat för en fredlig lösning via FN och stöder, tillsammans med de andra nordiska länderna, planer på en internationell konferens. Sverige anser att det är viktigt att Israel och Palestina erkänner varandras rättigheter. Utrikesminister Sten Andersson (Socialdemokraterna) sade:

Sverige står också när det gäller dessa frågor i nära kontakt med de nordiska länderna. I det tidigare nämnda gemensamma inlägget i FN om den israeliska politiken på de ockuperade områdena slog vi åter fast att vi stöder planerna på en internationell konferens. För att inleda en sådan process framhölls att det var av grundläggande vikt att israeler och palestinier ömsesidigt erkänner varandras rättigheter. De nordiska länderna uppmanade palestinerna att erkänna Israels rätt att existera inom säkra och erkända gränser, och Israel att erkänna rätten till självbestämmande för palestinerna. (1988 Nr 24 sida 17)

Här framkommer tydligt att Sverige försöker ta en neutral ställning i frågan och ber dem erkänna varandra. Det är tydligt att man inte försöker göra någon part till den andre utan vill inkludera och hålla sig vänlig med båda sidor. Man anser dock att de bosättningar som Israel har uppfört inte kan fortsätta om det ska kunna bli fred i området.

Genom protokollet vill politikerna framhäva sin roll i fredsprocessen och visa vilka kontakter och vilken påverkan Sverige har haft hittills. Bo Hammar (Vänsterpartiet Kommunisterna) sade:

Jag utgår från att det innebär att regeringen kommer att ta ytterligare initiativ för att befärma en fredsprocess och för att utveckla det svenska stödet till det palestinska folket. Utan att vilja överskatta vårt lands betydelse tror jag att vi kan spela en viktig roll i den processen. (1988 Nr 24 sida 22)

I citatet ovan kan man se att svenska politiker anser att Sverige kan spela en stor roll i fredsprocessen och att man ändå, trots att man tidigare försökt vara mer neutral, står mer på Palestinas sida eller i alla fall anser att de är i större behov av stöd än vad den israeliska sidan är. Detta citat pekar också på en stor tilltro för den inflytande och den makt som Sverige anser sig ha internationellt.

Återigen så beskrivs det få egenskaper om de olika befolkningarna och sällan om befolkningarna på ett sätt som gör att stereotyper kan utläsas. Befolkningarna talas sällan om i andra former än av vad de vill och vilka fredliga eller krigiska handlingar de har utfört och vad de vill. Den enda gruppen som det talas om i närmare detalj är de israeliter som tror på fred:

Lika väl som det då fanns israeler som var kritiska mot brutaliteterna, finns det lyckligtvis sådana kritiker också idag. Det finns en israelisk freds rörelse. Israeler demonstrerar mot våldsdåden i de ockuperade områdena. De vägrar att tjänstgöra som soldater i Gaza och på Västbanken – några har redan fängslats för sina fredsaktiviteter. Det är dessa israeler – de som verkligen tror på fred – som nu behöver vårt stöd. De måste få känna att hela världen tar det palestinska freds budet på allvar. (1988 Nr 24 sida 21)

Uttalandet gjordes av Per Gahrton (Miljöpartiet). Liknande citat gällande den här gruppen återkommer på några fler ställen i protokollet och visar på vad man tror om israeler, att de är en grupp som inte tror på fred och att de alla är för den bosättningspolitik som Israel för och de konflikter som landet är del av. Det faktumet att personerna rapporteras bli straffade för sina handlingar visar också på att det här är en stereotyp som staten Israel verkar uppmuntra eller i alla fall vill tysta ner och inte visa för omvärlden eller sitt eget folk.

5.6 1998

I protokoll för 1998 kan man läsa att fred i Mellanöstern är ett gemensamt intresse och att svenska regeringen är oroad över att fredsprocessen har upphört. Man säger också att Israel måste sluta med sin bosättningspolitik eftersom den strider mot folkrätten. Man menar också att Israel har rätt till säkra och erkända gränser men att fred inte kommer kunna uppnås om inte Israel följer folkrätten och resolutionerna från FN. Politiker menar också att Sverige borde kunna ställa krav på den palestinska myndigheten för att de ska få bistånd av Sverige (1998 Nr 65).

Ingrid Näslunds (Kristdemokraterna) uttryck i protokollet gör palestinierna till den andra och ställer sig på Israels sida. Näslund talar om den palestinska myndigheten och deras

spridning av förintelseförnekelse och smutskastning av Israel och dess befolkning. Ingrid Näslund (Kristdemokraterna) sade:

Enligt Osloavtalen såväl som Hebronprotokollet, förbinder sig båda parter i fredsprocessen att söka bidra till ömsesidig förståelse och tolerans och i enlighet därmed avhålla sig från fientlig propaganda och lagligen beivra fientliga, eggande tillmälen och uttryck för hat och förakt. Ständiga antisemitiska stereotyper, jämförelser mellan Israel och nazister och fascister, förnekelse av förintelsen, anklagelser för rasism osv. förekommer regelbundet i den officiella palestinska myndighetens TV och den officiella tidningen Al-Hayat Al-Jadeed som också representerar palestinierna. (1998 Nr 65 sida 30)

I samma uttalande önskar Näslund mer balans i kritiken och mindre partiskhet i den kritik som framförs mot fredsprocessen som nu har strandat. Näslund menar att obalanserad kritik inte hjälper och inte främjar en fredsprocess.

I protokollen från 1998 kan inte stereotyper av den typen som faller inom teorin stereotypisering utläsas.

5.7 2008

Sverige och EU vill ha en självständig, demokratisk och livskraftig palestinsk stat som fungerar sida vid sida i fred och säkerhet med Israel. Grunden och lösningen på konflikten ska vara folkrätten och år 1967 gränser. Man talar också om säkerhetsläget i det palestinska området och det polisstöd som EU och Sverige ger till området (2008 Nr 33).

Sverige har tagit en tydlig ställning i gällande delar av konflikten. Utrikesminister Carl Bildt (Moderaterna) sade:

Herr talman! Israel har en självklar rätt att existera, och dess legitima säkerhetskrav inkluderar rätten att skydda sina medborgare mot raketbeskjutningar och terrorattacker. Bosättningspolitiken och byggandet av separationsbarriären på ockuperad mark är dock djupt oroande. Europeiska unionens och Sveriges inställning är klar: Agerandet strider mot såväl internationell rätt som Israels åtaganden enligt färdplanen. Ockupationen måste upphöra. I dialogen med Israel om dessa frågor betonar vi även vikten av förtroendeskapande åtgärder till stöd för de politiska förhandlingarna. (2008 Nr 33 sida 2)

Här menar Sverige att Israel har en rätt att finnas men man tar avstånd från delar av deras politik. Man gör inte någon till den andra men man sätter tydliga gränser för vad som är tillåtet och inte.

En av politikerna talar om de rättigheter som araberna som bor i Israel har och vilka rättigheter kvinnor har i Israel. Elisabeth Svantesson (Moderaterna) sade:

Glömmer interpellanterna bort att trots att Israel under hela sin 60-åriga historia har varit i krig med alla eller flera av sina arabiska grannar har den minoritet, främst araber, som utgör 20 procent av landets befolkning fulla medborgerliga rättigheter inklusive rätten att rösta, att väljas till offentliga ämbeten och att bilda egna partier? Det råder jämställdhet för kvinnor, pressfrihet med mera. De här rättigheterna är nära nog helt unika i Mellanöstern, särskilt vad gäller minoriteter och kvinnor. Hur ser det ut när det gäller dessa rättigheter på Gaza och Västbanken? (2008 Nr 33 sida 9)

I det här fallet är det inte så mycket stereotyper utan förutfattade meningar som Svantesson vill uppmärksamma. Hon vill uppmärksamma att Israel är ett samhälle som ger personer som tillhör en folkgrupp de är i konflikt med – araber – rättigheter, vilket hon menar att Sverige glömmer bort och har en stereotyp och förutfattad mening om att de inte gör. Svantesson uppmärksammar också att Israel står ut i jämförelse med resten av Mellanöstern eftersom kvinnor har rättigheter där, något som stater i Mellanöstern är kända för att vara dåliga på. Genom att påvisa hur situationen är i Israel jämfört med Västbanken och Gaza är det möjligt att hon vill uppmärksamma och bryta de stereotyper som kan finnas om Israel och dess befolkning samtidigt som hon uppmärksammar att andra stater uppfyller de stereotyperna som kan finnas.

5.8 2018

Sverige erkände Palestina som stat år 2014. Mycket av innehållet i protokollet handlar om att Sveriges relation med Israel är sämre än det tidigare varit och att Sveriges utrikesminister inte är välkommen till Israel (2018 Nr 8).

Eftersom Sverige vid den här tidpunkten har erkänt Palestina som stat och har en dålig relation med Israel kan man påstå att Sverige har tagit ställning i konflikten mellan Israel och Palestina, eller att Sverige av Israel anses ha tagit ställning mot dem. Fredrik Malm (Liberalerna) sade:

Sedan, herr talman, har vi Israel och Palestina. Den rödgröna regeringen under den förra mandatperioden – vi har ju nu en annan variant av regering i Sverige – valde att ständigt gå till attack mot Israel, så till den grad att Sverige har blivit ett skällsord i Israel. Man har förstört Sveriges relationer med Israel. Det är aningen märkligt att det land i Mellanöstern som Sverige har sämst relationer med är regionens enda demokrati. Samtidigt har Sverige valt att strössla hundratals miljoner varje år över korrupta palestinska institutioner som ger ekonomiska bidrag till terrorister och som hjärntvättar barn till att hata judar. (2018 Nr 8 sida 16)

I det är uttalandet har vi en politiker som försöker visa samhörighet med Israel, eller i alla fall påpeka hur försämrade relationen mellan Sverige och Israel har blivit och hur den har kunnat bli så. Malm verkar föredra Israel över Palestina och försöker här göra Palestina till den andre, något som verkar gå tvärt emot vad svensk utrikespolitik har varit de senaste åren enligt både Malm själv och protokollet.

I protokoll för år 2018 framkommer inte åsikter om befolkningar eller individuella personer i någon stor omfattning utan debatten gäller till stora delar handlingar och politik som de olika staterna för. Citatet nedan är ett av få exempel där direkta adjektiv om enskilda personer framförs. Thomas Hammarberg (Socialdemokraterna) sade:

Jag är den förste att säga att det palestinska ledarskapet, bägge de här stora fraktionerna, inte är redo för en fredlig lösning. De är inkompetenta och det finns inslag av korruption – ja. Men man måste också inse att Israel har ett ansvar och att folkrätten måste upprätthållas också i den här konflikten. Det sker tyvärr inte. Bosättningarna är ett exempel på detta. Vad som sker i Västbanken i dag med de gradvisa annekteringarna som faktiskt pågår där är ett problem. Det skulle vara bra om ni som är engagerade för Israels sak vände sig till Israel i den frågan. (2018 Nr 8 sida 29)

Här talas det om palestinskt ledarskap och alla dras där över en kam och anses vara stöpta i en form. Även fast det är flera grupper som det talas om klumpas de ihop i en grupp. Detta är typiskt för stereotypisering. Även det faktum att det är icke fördelaktiga egenskaper som tilldelas individerna inom den gruppen som stereotypen tillfaller är vanligt inom stereotypisering.

6 Diskussion

När man diskuterar och undersöker den svenska utrikespolitiken måste man komma ihåg att Sverige är i en ganska unik situation i världen. Sverige är ett land som inte har varit indragen i konflikter eller haft krig på sitt territorium på väldigt många år. I stället har Sverige haft privilegiet att kunna uttrycka sig om andra konflikter och händelser i världen utan att behöva vara rädd för att det ska bli några stora och långvariga negativa effekter av det. Det har varit en av grundstenarna till den svenska utrikespolitiken och förhållandet till Israel-Palestinakonflikten ända sen den bröt ut.

Ett viktigt spår i det analyserade materialet är att många svenska politiker har gett uttryck för en gemenskap och samhörighet med Israel. Det verkar finnas olika anledningar till detta, både strategiska och mer sentimentala. Det har bland annat uttryckts att Israel är den enda fungerande demokratin i get geografiska området och därmed är en viktig kontakt som är värd att värna om. Eftersom stora delar av analysen innefattar år under Kalla kriget finns det även en tanke om att Israel var en viktig stat att vara på god fot med eftersom man var orolig över Sovjetunionens inflytande i Mellanöstern och Israel ansågs vara en mer västlig stat.

I och med samhörigheten med Israel framkommer också ett avståndstagande och görande av den andra när det kommer till, som vissa politiker har uttryckt det, araberna och arabstaterna. Det avståndstagandet överensstämmer med det som Edward Said (1978) har sagt om hur Europa har gjort Mellanöstern till den ultimate den andre genom hur det området har beskrivits. Man kan påstå att de svenska politikerna genom deras uttalanden i riksdagen där de tar avstånd från araberna spår på denna uppfattning och förstärker den.

När det kommer till stereotypisering och riksdagsprotokollen är en trend att det framfördes mer stereotyper om befolkningarna i fråga i början av konflikten men att det har blivit mer sällsynt. Vad detta beror på går inte att utläsa i analysen. Några förslag skulle kunna vara att det tillkommit fler parter i konflikten vilket inte gör den lika klar och tydlig som man ansåg att den var från början, konflikten har pågått så länge och svängt många gånger och att i en mer global värld måste politiker vara mer försiktiga i hur de uttrycker sig eftersom det kan nå de som de talar om på annat sätt än på exempelvis 1950-talet.

Enligt Stuart Hall (1997) förekommer stereotypisering ofta i sammanhang med maktobalans och maktskillnad. Det är något som förekommer här. Sverige är ett land i fred som har som utrikespolitik att försöka göra världen bättre och de länder som man

försöker påverka är länder som är indragna i en långvarig konflikt. Om man då kollar på stereotypisering, och även othering och identitet, är den här situationen som upplagd för att stereotypisering och othering ska förekomma.

Ytterligare ett språk som man kan se genom analysen och som stämmer överens med tidigare forskning som har gjorts om svensk utrikespolitik är att Sverige vill se sig själv som en moralisk stat. Med den utrikespolitik som förts och de uttalanden som har gjort i riksdagen kan man se det även i den här analysen. Precis som Dahl (2006) uttryckte kan man i analysen se att Sverige ser sig som en naturlig förebild i det internationella samfundet och gärna vill guida andra aktörer. Det kan vi se genom hur Sverige driver frågan i FN och EU, försöker hjälpa till att medla och sätta upp diplomatiska kontakter mellan parter och sedan erkänner Palestina som en stat.

7 Sammanfattning

Den här uppsatsen har haft som syfte att undersöka hur svenska politiker har uttryckt sig i den svenska riksdagen mellan 1948 och 2018 gällande Israel-Palestinakonflikten. Detta har undersökts genom teorier gällande othoring, stereotypisering och identitet.

Undersökningen visade att de svenska politikerna i början av konflikten kände stor samhörighet med Israel och var oroade över araberna och arabstaterna, som de själv uttryckte det. Långsamt ändrades detta bland vissa politiker och de började känna mer samhörighet och sympati för Palestina och var mer kritiska mot Israel. Stereotypisering var något som förekommer mer i början av undersökningsperioden än i slutet av den.

Den här uppsatsen har ämnat att fylla delar av den kunskapslucka som finns när det kommer till hur svenska politiker har talat om Israel-Palestinakonflikten i Sverige. Att undersöka detta är viktigt eftersom det som sägs i riksdagen ofta speglar den politik som Sverige sedan för i EU och FN. Det spelar också roll eftersom det påverkar Sveriges handlingar som i sin tur påverkar hur andra länder för sin utrikespolitik och även hur de ser på Sverige.

Konflikten mellan Israel, Palestina och deras grannländer har pågått länge och är invecklad och inflammerad. Det finns många dimensioner i den och de många försök som har gjorts för att lösa den har inte fungerat. Genom att undersöka vad andra länder, i det här fallet Sverige, har sagt om konflikten kan vi förhoppningsvis ta oss närmare en fredlig lösning på konflikten.

Det finns potential för att vidareutveckla den här undersökningen. Det skulle vara intressant att undersöka materialet med andra teorier eller med ett större material. Det hade också varit intressant att undersöka de svenska uttalandena med ett annat lands uttalanden vid samma tidpunkter. Det hade också varit intressant att titta på en specifik politiker eller ett specifikt parti och se hur de har uttalat sig i frågan över tid.

8 Referenser

- Aggestam, Karin, Persson, Anders & Strömbom, Lisa (2014). *Mellan krig och fred i Israel/Palestina*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Badrin, Emile (2020). States Recognition in Foreign Policy: The Case of Sweden's Recognition of Palestine. *Foreign Policy Analysis* (2020) 16, 78–97
- Bjereld, Ulf (1992). *Kritiker eller medlare?: en studie av Sveriges utrikespolitiska roller 1945-90*. Stockholm: Nerenius & Santérus
- Bjereld, Ulf (2017) *Svensk utrikespolitik i ett historiskt perspektiv* i Brommesson, Douglas & Ekengren, Ann-Marie (red.) (2017). *Sverige i världen*. Tredje upplagan Malmö: Gleerups
- Brons, Lajos (2015). Othering, an analysis. *Transcience* Vol 6, Issue 1
- Caplan, Neil (2020[2020]). *The Israel-Palestine conflict: contested histories*. Second edition Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc.
- Dalh, Ann-Sofie (2006). Sweden: Once a Moral Superpower, Always a Moral Superpower? *International Journal*, Autumn, 2006, Vol. 61, No. 4, Gidsland: Is There a Mentor State? (Autumn, 2006), pp. 895-908
- Demmers, Jolle (2017). *Theories of Violent Conflict: An introduction*. Second edition. Roytlegde: New York.
- Hall, Stuart (1997). *Cultural representation: Cultural representations and signifying practices*. The Open Library: Milton Keynes.
- Jensen, S.Q. (2011). Othering, identity formation and agency. *Qualitative Studies*, 2(2): 63-78.
- Persson, Anders (2013). *Defining, securing and building a just peace: the EU and the Israeli-Palestinian conflict*. Diss. Lund : Lunds universitet, 2013
- Persson, Anders (2020). *EU diplomacy and the Israeli-Arab conflict, 1967-2019*. Edinburgh: Edinburgh University Press
- Said, Edward W. (1978). *Orientalism*. 1. ed. New York: Pantheon Books

8.1 Riksdagsprotokoll

Andra kammaren 1948 Nr 5
Första kammaren 1958 Nr B6
Andra kammaren 1958 Nr B6
Andra kammaren 1958 Nr 18
Andra kammaren 1968 Nr 13
Andra kammaren 1968 Nr 2
1978 Nr 96
1988 Nr 24
1998 Nr 65
2008 Nr 33
2018 Nr 8